

اشتباهات امریکا و ساخت بمب هسته ای – امنیتی کره شمالی

احسان جعفری فر

اندیشه
روابط بین الملل

اشتباهات امریکا و ساخت بمب هسته ای – امنیتی کره شمالی

احسان جعفری فر، کارشناس ارشد روابط بین الملل

واژگان کلیدی: امنیت، شرق آسیا، بحران کره شمالی، سلاح هسته ای

اندیشکده روابط بین الملل: هسته‌ای شدن یک کشور یاغی به‌زعم آمریکا، باعث می‌شود تا این کشور در تعهد خود به رسالت‌های آرمانی و جهانی‌اش با بی‌اعتمادی و تردید متحده‌ای خود و دیگر کشورها مواجه شود و اقتدار و حیثیت جهانی این کشور خدشه‌دار شود. کره شمالی کشوری با قابلیت تولید تسلیحات هسته‌ای بومی توانسته است تا بی‌اعتمادی متحده‌ای آمریکا را در شرق آسیا بوجود آورد و از این لحاظ کنترل این کشور مورد توجه سیاستمداران کاخ سفید قرار گرفته است. برنامه هسته‌ای کره شمالی پس از جنگ جهانی دوم و در دوران جنگ سرد اغلب با کمک‌های هسته‌ای چین و شوروی راه‌اندازی شد.

در زمانی که روابط شرق و غرب قطب‌بندی بود، دانشمندان کره شمالی فرصت پیدا کردند تا از طریق روابط خود با شوروی برای مطالعه به مرکز هسته‌ای دوبنا در شوروی بروند. فروپاشی شوروی و خلا این قدرت سبب شد تا کره شمالی برای گسترش فعالیت هسته‌ای خود به سمت چین متمایل شود، اما سیاست چینی‌ها مبنی بر کنترل همسایه خود و استفاده از برگه توانمندی هسته‌ای کره شمالی در مقابل آمریکا، این کشور را برای بومی‌سازی توانمندی هسته‌ای مصمم‌تر کرد. از آنجا که دانشمندان این کشور در شوروی با دانش هسته‌ای آشنا شده بودند، چین نیز هیچگونه کنترلی بر آنها نمیتوانست نداشته باشد. در همین راستا کره شمالی انواع رشته‌های دانشگاهی که مرتبط با صنعت هسته‌ای بودند را ایجاد و کار تحقیقاتی خود را بدون ارائه گزارش به سازمان انرژی اتمی گسترش داد. در مقابل سیاست آمریکا در قبال برنامه هسته‌ای این کشور تهدید و انواع مانورهای نظامی بود تا بتواند کره شمالی را با قدرت نمایی خود عقب‌براند. خصومت و رفتار تهدیدآمیز آمریکا سبب شد تا حتی پس از پایان جنگ کره، کره شمالی همواره منتظر حمله آمریکابه این کشور باشد. اولین و بزرگترین اشتباهی که ایالات متحده در کنترل کره شمالی اعمال کرد و باعث شد که کره شمالی در واکنش بدان از آن‌پی‌تی، که در ۱۲ دسامبر ۱۹۸۵ بدان پیوسته بود، خارج شود، مانور نظامی ۹ مارس ۱۹۹۳ ایالات متحده با کره جنوبی بود که در آن ۱۲۰۰۰ نیروی نظامی آمریکا و کره جنوبی شرکت داشتند. بدنبال این مانور بی‌ثمر، نه تنها کره شمالی عقب‌نشینی نکرد بلکه سه روز بعد تهدید به خروج از آن‌پی‌تی کرد و با این اقدام نشان داد که این کشور بجای واکنش همکاری و اطاعت به موضع دفاعی تغییر استراتژی داده است. این اقدام آمریکا در منطقه موید بی‌اعتمادی و تهدید امنیت برای کره شمالی بود. با اقدام اشتباه مانور نظامی، آمریکا برای جبران آن در ۱۹۹۴ نسبت به ساخت دو راکتور آب سبک با کره به توافق رسید، هرچند نتوانست نگرانی کره شمالی را نسبت به امنیت خود از نظر دور سازد. کره شمالی در صدد بود تا به امنیت بالاتری دست یابد از این رو این کشور به ادامه فعالیت‌های هسته‌ای خود مصمم بود.

روی کار آمدن جرج بوش فضای حاکم بر روابط دو کشور را به شدت بحرانی شد. اشتباه دوم این کشور طرح دکترین محور شرارت و گنجاندن نام کره شمالی در آن، اتخاذ استراتژی حمله پیشدستانه، که در واقع نوعی اعلان جنگ قریب‌الوقوع علیه هر کشوری بود. طبق این دکترین حمله به افغانستان صورت گرفت و سرنوشت عراق و تغییر رژیم آن با حمله پیش‌دستانه آمریکا کره شمالی را بیش از پیش نگران ساخت. در سال ۲۰۰۲ آمریکا در حالی که با کره شمالی بر سر مساله هسته‌ای مذاکره می‌کرد، شرکت‌هایی که هزینه برنامه تسلیحاتی دولت کره شمالی را تامین می‌کردند تحریم کرد که این مسئله باعث کناره‌گیری کره شمالی از مذاکرات و در نهایت اقدام این کشور در سال ۲۰۰۳ و خروج از ان‌پی‌تی شد. علت دیگر این خروج تحریم بر علیه کره شمالی بود که صادرات نفت به این کشور قطع شد و کره شمالی جرج بوش را متهم به تدارک حمله پیش‌دستانه کرد. این اقدامات درهای گفتگو و اعتماد را یکی پس از دیگری می‌بست و کره شمالی را بیشتر در حالت تدافعی قرار می‌داد.

ترس و نگرانی از امنیت سبب شد تا در سال ۲۰۰۵ کره رسماً اعلام نماید که دارای سلاح هسته‌ای است و پیونگ یانگ نخستین آزمایش هسته‌ای‌اش را در ۹ اکتبر ۲۰۰۶ و دومین آزمایش هسته‌ای‌اش را در ۲۵ مه ۲۰۰۹ انجام داد. قدرت انفجار بمب آزمایش شده کره شمالی ۱۵۰۰۰ تن معادل قدرت بمب اتمی آمریکا در هیروشیما ژاپن بود. با این آزمایش کره شمالی نهمین کشور دارای تسلیحات هسته‌ای بود که در سایه سیاست‌های غرب و برای تامین امنیت خود به سوی سلاح هسته‌ای کشیده شده بود. انزوای سیاسی این کشور سبب شد تا این کشور بدنبال قدرت بازدارندگی هسته‌ای پیش رود. دولت آمریکا نیز در واکنش بدان در تلاش برای ساقط کردن دولت از درون و تمرکز قوای نظامی در اطراف مرزهای این کشور بود. مقامات کره شمالی علت سیاست‌های خود را سیاست‌های آمریکا اعلام داشته بودند وزارت خارجه کره شمالی اعلام داشته بود که تهدیدهای فزاینده هر روزه آمریکا در مورد یک جنگ هسته‌ای و تحریم‌ها و فشارهای رذیلانه سبب شده است که این کشور نتواند در برابر این تحولات صرفاً نقش ناظر را بازی کند. همچنین رفتارهای بعدی کره شمالی در امنیت جویی را می‌توان در شروط بازگشت به ان‌ال‌پی‌جست که تضمین عدم اقدام نظامی آمریکا بر علیه خود از اولین شروط‌های آن بود. شرطی که تعهدی از سوی آمریکا به آن داده نشد.

با مجهز شدن کره شمالی به بمب هسته‌ای و ساخت موشک‌های دوربرد با قابلیت حمل کلاک هسته‌ای، توازن قوا در شرق آسیا دگرگون شد و کره جنوبی و ژاپن نیز با مخاطره حمله هسته‌ای در صورت هر گونه اقدام آمریکا بر علیه کره شمالی مواجه شدند. بی‌شک بحران کره شمالی نتیجه هراس‌ها و تهدیدهایی از سوی دولت

آمریکا بوده است و نمی توان عملکرد امریکا را در ایجاد نا امنی در منطقه شرق آسیا نادیده انگاشت. ایالات متحده سعی کرده است تا نشان بدهد که می تواند از طریق اعمال زور و تهدید به خواسته های خود برسد و این تلاش ها در قبال کشورهایی چون کره شمالی که به مقاومت پرداخته اند نتوانسته است پاسخ مطلوب واشینگتن را همراه داشته باشد. امروز کره شمالی همچون چین، روسیه، آمریکا دارای سلاح هسته ای است و بنظر نمی رسد کیم جونگ اون، رهبر کره شمالی، در استفاده از سلاح هسته ای، در صورت احساس تهدید واقعی، حتی بصورت پیشدستانه از خود خویشتنداری نشان بدهد. کره شمالی یک مشکل پیچیده و چند بعدی است لذا راه حل آن نیز با پیچیدگی هایی روبرو است و موضوعی نیست که آمریکا بتواند آن را به تنهایی و یا با حمله نظامی حل کند. هشدار رئیس جمهور آمریکا به کره شمالی درباره «روبه رویی با آتش و خشم» و پاسخ پیونگ یانگ درباره بررسی حمله به جزیره گوام، جزیره ای با حدود ۱۶۳ هزار سکنه که حدود یک چهارم آن در اختیار پایگاه های نظامی آمریکا قرار دارد و حدود ۶ هزار نفر از پرسنل نظامی آمریکا در این جزیره مستقر هستند، نشان از شدت گرفتن تنش ها است و شاید دعوت از دیگر کشورها برای حل اختلاف ها ضروری بنظر می رسد تا از راه های مسالمت آمیز و مذاکره حل گردد. هرچند با اشاره به موانع مذاکره به حملات مداوم به برجام از سوی ترامپ، می توان از عدم اطمینان کره شمالی برای حضور بر سر میز مذاکره صحبت به میان آورد. حال با بوجود آمدن شرایط فعلی و درخواست شهروندان و روسای کشورهایی چون چین از آمریکا برای خویشتنداری در قبال کره شمالی باید دید آیا اشتباه دیگری از آمریکا تکرار خواهد شد یا خیر؟

برای تهیه محصولات به فروشگاه اندیشکده مراجعه کنید

www.irthink.com

تلفن مرکز یخش: ۰۹۱۲۵۶۴۵۴۶۳

پست الکترونیکی: irtt.ir@gmail.com

www.irthink.com

